

1. Inleiding

Voorstellen. Allereerst verwijs ik naar het artikel van de LC van dinsdag 14/12. Dat spreekt in feite voor zich, ik verwijs naar de boosheid en ook moedeloosheid van de omwonenden. Desondanks wil ik toch aan de leden van de vergadering mijn eigen, persoonlijke ervaringen vertellen.

Directe aanleiding voor mijn reactie is de grootschalige internationale oefening op de vliegbasis van een aantal weken geleden. Dat was de spreekwoordelijke druppel die de emmer deed overlopen, hiermee werd de rode lijn overgestoken. Gedurende een 4 keer per dag gingen gedurende $\frac{3}{4}$ uur enkele tientallen vliegtuigen (20 tot 30 stuks) de lucht in, waarbij het onmogelijk werd zowel buitenshuis als binnenshuis nog met elkaar te communiceren. Het lawaai dat daarmee gepaard ging, ging je door merg en been. Maar voordat ik daar verder op in ga, volgt nu eerst een korte terugblik.

2. De belevingsvluchten F35

Ofschoon hard bewijs (wellicht) ontbreekt, bestaat een meer dan redelijk vermoeden dat deze vluchten destijds zwaar gemanipuleerd zijn. Immers het geluid van de nieuwe F35 viel toen best wel mee ten opzichte van het lawaai van de F16.

Echter spoedig daarna bleek juist het tegenovergestelde het geval te zijn. De F35 maakt immens veel lawaai. Veel meer dan de F16. Er is nu sprake van een heel zwaar, doordringend geluid dat ook lichamelijk bij je binnen komt. Dat je ook daadwerkelijk in je lijf voelt, hoe merkwaardig dat misschien ook mag klinken. Maar het is de waarheid. En ook binnenshuis!

3. Welke klachten heb ik/wij

- 3.1. De kinderen op onze basisschool kunnen niet meer buiten spelen. Het lawaai is zodanig dat dit beschadigingen gaat opleveren voor het gehoor. Bij het ophalen van de kinderen door de ouders kan onderling én met de leerkrachten niet worden gecommuniceerd. Merkwaardigerwijs vallen de tijden van brengen en halen van de kinderen veelal samen met het opstijgen/landen van de vliegtuigen;
- 3.2. Middelbare scholieren volgen zeer regelmatig thuis de online lessen/thuis onderwijs. Ik kan u verklappen dat wanneer de vliegtuigen opstijgen/landen het niet meer mogelijk is de lessen te volgen;
- 3.3. Sinds Covid 19 werken veel mensen thuis. Dat geldt ook voor mij en mijn echtgenote. Online vergaderen en telefoongesprekken voeren is gedurende de periode van de lawaai overlast echt niet mogelijk. Eigenlijk te bizar voor woorden, de overheid vraagt je thuis te gaan werken, maar dezelfde overheid maakt je dat onmogelijk;
- 3.4. Huisdieren die extra gevoelig zijn voor lawaai, ervaren deze herrie nog eens veel erger. Honden vliegen tegen de ramen op;
- 3.5. Het geluid overlast veroorzaakt zowel psychische als lichamelijke schade. Ik voel bij mezelf dat je eerder geïrriteerd raakt. Als gedurende $\frac{3}{4}$ circa 30 vliegtuigen, waaronder ook veel F35 de lucht in gaan en vv, je zit midden in een telefoongesprek/digitale vergadering of zelfs aan de keuken tafel, dan word je boos. Reeds bij het warm draaien van de motor, weet je dat spoedig een overdonderend lawaai zal volgen. Ook dat geeft de nodige stress;
- 3.6. Veel inwoners van Marssum wonen hun hele leven in het dorp. En hebben nog nooit een klacht ingediend. Men is echter nu unaniem van oordeel dat de lawaai overlast waar we nu mee worden geconfronteerd nog nooit eerder is voorgekomen, er worden dan ook nu wel klachten ingediend;
- 3.7. Last but not least, de kern van mijn inleiding is gericht op de overlast van het lawaai, maar hoe zit het met de uitstoot van de zeer kwalijke kerosine? Bij het opstijgen/landen kun je die uitstoot heel simpel waarnemen. Voor de volksgezondheid natuurlijk een zeer schadelijke zaak.

4. Mogelijke oplossingen

- 4.1. Nooit meer op de vliegbasis (internationale) instructeursopleidingen verzorgen, dat geldt ook voor Frisian Flag oefeningen, dat geldt ook vliegshows. Voor dat laatste

- verwijs ik naar het ongeluk met het Zwitserse vliegtuig, dat wonder boven wonder niet op een dorp/huizen terecht is gekomen;
- 4.2. Zowel de vliegpatronen als het vlieggedrag van de piloten moeten veel zorgvuldiger. De ene piloot is dan andere niet. Het kan echt wel veel beheerster. Buitenlandse piloten kennen de situatie van de omwonenden niet of willen die niet kennen en genereren per definitie extra veel lawaai;
  - 4.3. Op vliegbasis Volkel komt slechts 1 squadron die ook nog eens slechts 85% vol mag maken van de vliegers. Als deze informatie juist is, kan het niet zo zijn dat Leeuwarden voor de resterende 15% gaat opdraaien;
  - 4.4. Maatregelen die het lawaai overlast binnenshuis moeten gereduceerd worden middels een goede isolatie;
  - 4.5. Hoe kunnen de uitkomsten van metingen aangeven dat de geluidsbelasting binnen de vastgesteld geluidscontouren blijven? De inwoners van het dorp en alle andere dorpen zijn toch niet gek? Ik verwijs naar de spectaculaire toename van de klachten die bij de vlieg basis worden ingediend. Wij ervaren wel degelijk een zwaar toegenomen geluidsbelasting. Dat is de echte werkelijkheid.
  - 4.6. Oefeningen met AWACs vliegtuigen dan wel vrachtvliegtuigen moeten eveneens elders plaatsvinden. Je wordt behoorlijk gestoord als een dergelijk grote vliegtuigen 20/30 keren een oefen rondje maken en steeds weer over komen vliegen.

Ik eindig mijn betoog met een oproep in de eerste plaats aan de bestuurders van de lagere overheden (gemeenten/provincie) om daadkrachtig op te komen voor het welzijn van hun burgers.

Daarnaast roep ik de vliegbasis op gehoor te geven aan de klachten van de inwoners van Friesland en ook daadwerkelijk maatregelen te treffen waaruit blijkt dat de klachten meer dan serieus worden genomen. Persoonlijk denk ik dat sprake is van een behoorlijk uit de hand gelopen kwestie. De F35 moest er komen, zich niet realiserend wat de gevolgen hiervan zijn voor de omwonenden.

Er moet ook niet worden vergeten dat de dorpen en hun inwoners er eerder waren dan de vliegbasis. De vliegbasis is in feite te gast en behoren zich dan ook goed en netjes te gedragen jegens hun gastheren. Zoals gezegd, daarvan is nu geen sprake. Om het gehele gezelschap nu de deur te wijzen, gaat misschien te ver. Maar dat voelt wel zo!

Koos van der Meulen